

”Ensiapuasiat – ei kuulu mulle, vai kuuluuko?”

kuudesluokkalaisten hätäensiaputaitojen
vahvistaminen

Katri Leskinen
Mari Manninen
Päivi Vainio-Parkkonen

Opinnäytetyö
syyskuu 2011

Hoitotyö
Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala

Tekijä(t)	Julkaisun laji	Päivämäärä
Leskinen Katri Manninen Mari Vainio - Parkkonen Päivi	Opinnäytetyö	05.09.2011
	Sivumäärä	Julkaisun kieli
	23	suomi
	Luottamuksellisuus	Verkojulkaisulupa
	( ) saakka	myönnetty
		(X)
Työn nimi "Ensiapuasiat – ei kuulu mulle, vai kuuluuko?" Kuudesluokkalaisten hätäensiaputaitojen vahvistaminen		
Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma / sairaanhoitaja		
Työn ohjaaja(t) Kempainen Johanna, Palovaara Marjo		
Toimeksiantaja(t) Suomen Punainen Risti, Länsi-Suomen piiri		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä kyselyn avulla tietoa kuudesluokkalaisten hätäensiaputaidoista, sekä järjestää hätäensiaputaitoja vahvistava toimintapäivä kyselyyn osallistuneille oppilaille. Tavoitteena oli kehittää kuudesluokkalaisten taitoja ja valmiutta hätäensiapua vaativissa tilanteissa. Kysely, johon osallistui 83 kahden peruskoulun kuudesluokkalaista, toteutettiin kouluaikana, valvotusti www-selaimessa toimivan Digium-ohjelmiston avulla. Opinnäytetyö rajattiin koskemaan hätäensiapua. Kyselyssä kartoitettiin oppilaiden taitoja hätäpuhelun soittamisessa, verenvuodon tyrehdyttämisessä, sekä tajuttoman ja elottoman ensiauttamisessa. Elottomuuden toteaminen ja elottoman potilaan auttaminen osoittautuivat vaikeimmaksi hätäensiavun osa-alueeksi. Hätäensiavun eri osa-alueesta tehtiin lyhyt teoriatietopaketti ja toimintapäivä toteutettiin kyselyn tuloksia hyväksikäyttäen. Hätäensiapupäivän harjoituksissa hyödynnettiin yhteistoiminnallisen mallin mukaista oppimista. Nuori ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja kantaa kortensa kekoon ryhmän yhteisen oppimisen vuoksi. Myönteinen ilmapiiri kannusti arkaakin oppilasta tarttumaan harjoitusten mukanaan tuomiin haasteisiin. Toiminnallisen osan jälkeen oppilaat kertoivat kirjallisesti oppimastaan ja siitä, mikä tuntui vaikealta kuudesluokkalaisten omaksua. Oppimista tapahtui tajuttoman ja elottoman potilaan ensiauttamisessa. Vaikeaksi koettiin elottoman potilaan kohtaaminen ja elottomuuden tunnistaminen. Kyselyyn osallistuneiden koulujen opettajat saivat hätäensiaputeoriapaketin hyödynnettäväksi ja kannusteeksi jatkaa ensiaputaitojen opettamista. Yhteistyökumppanimme oli Punainen Risti, Länsi-Suomen piiri.		
Avainsanat (asiasanat) hätäensiapu, 12-vuotias, oppiminen		
Muut tiedot		

Author(s)	Type of publication	Date
Leskinen Katri Manninen Mari Vainio - Parkkonen Päivi	Bachelor's / Master's Thesis	05.09.2011
	Pages 23	Language finnish
	Confidential ☐ Until	Permission for web publication ☒
Title "First aid – not my business, or is it?" Strengthening of six graders' first aid skills		
Degree Programme Degree Programme in Nursing		
Tutor(s) Kemppainen Johanna, Palovaara Marjo		
Assigned by Red Cross, West Finland's area		
Abstract The purpose of the thesis was to collect information about the first aid skills of sixth-graders with the help on an inquiry and also arrange an activity day for the pupils who participated in the inquiry. The objective of the day was to strengthen the pupils' skills and readiness in situations that require distress first aid. The inquiry, in which 83 comprehensive school sixth-graders from two different schools participated, was held supervised during a school day. The pupils used Digium Software which functions in a web browser. (The thesis was defined to include distress first aid.) In the inquiry the skills in making an emergency call, stopping bleeding and helping an unconscious and lifeless patient were surveyed. Identifying lifelessness and helping a lifeless patient proved to be the most difficult sector of distress first aid. A short information package was made about the different sectors of distress first aid, and the activity day was carried out by utilizing the results of the inquiry. The cooperative leaning model, in which the young people assumed the responsibility for their own learning and did their share of the common learning of the group, was utilized in the training sessions of the activity day. The positive atmosphere encouraged even the shy pupils to accept the challenges brought by the training sessions. After the functional part the pupils explained in writing what they had learned and what seemed difficult for a sixth-grader to adopt. Learning took place in helping an unconscious and lifeless patient. Confronting a lifeless patient and the identification of lifelessness were regarded as difficult. Packages of theory material of distress first aid were given to the teachers of the schools which participated in the inquiry. The packages will be an incentive to continue the teaching of first aid skills. Our partner in cooperation was the Red Cross, District of Western Finland.		
Keywords First aid, 12 years old, learning		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	Johdanto	2
2	Hätäensiapu osana hoitoketjua.....	3
3	Kuudesluokkalainen hätäensiavun antajana	4
3.1	Opetussuunnitelman mukainen ensiapuopetus	4
3.2	Kaksitoistavuotias oppijana.....	5
4	Suomen Punainen Risti yhteistyökumppanina	6
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	7
6	Hätäensiapupäivän toteutus	7
6.1	Hätäensiaputaitokysely kuudesluokkalaisille.....	7
6.2	Kyselyyn osallistuneet kuudesluokkalaiset hätäensiavun osajina	8
6.3	Hätäensiapupäivän suunnitelma	11
7	Pohdinta.....	17
	Lähteet	19
	Liitteet	21
	Liite 1 Lupa tutkimuksen suorittamiselle	21
	Liite 2 Hätäensiaputaitokysely	22
	 Kuviot	
	Kuvio 1 Tajuttoman ihmisen tunnistaminen.....	8
	Kuvio 2 Tajuttoman ihmisen ensiauttaminen.....	9
	Kuvio 3 Elottoman ihmisen tunnistaminen	10
	Kuvio 4 Painelun ja puhallusten suhde elvytyksessä	11

1 Johdanto

Ensiaputaitojen harjoittelu on aina ajankohtaista. Elämän arjessa, myös koulupäivän aikana sattuu ja tapahtuu. Koulutoverin antama hätäensiapu voi olla joskus henkeä pelastava kädenojennus. Suomen Punaisen Ristin tavoitteena on, että ensiaputaidot ovat kansalaistaitoja, joiden oppiminen voidaan aloittaa jo lapsena. Taitoja voidaan kerrata sekä täydentää elämän eri vaiheissa. Lasten turvallisuus on ensisijaisesti aikuisten vastuulla, mutta lasta voidaan opettaa tunnistamaan erilaiset vaaratilanteet ja toimimaan niissä oikealla tavalla. (Punainen Risti, lapset ja ensiapu.)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä kyselyn avulla tietoa kuudesluokkalaisten hätäensiaputaidoista, sekä järjestää hätäensiaputaitoja vahvistava toimintapäivä kyselyyn osallistuneille kuudesluokkalaisille. Tavoitteena on kehittää kuudesluokkalaisten taitoja ja valmiutta hätäensiapua vaativissa tilanteissa.

Kuudesluokkalaisten hätäensiapuvalmiuksien kartoittaminen ja toimintapäivän suunnittelu valikoituivat yhteistyökumppanimme Suomen Punaisen Ristin, Länsi Suomen piirin ehdottamien vaihtoehtojen joukosta toiminnallisen opinnäytetyömme aiheeksi. Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on käytännön toiminnan ohjeistaminen tai järjeistäminen jonkin konkreettisen tuotoksen avulla. Tuotos voi olla esimerkiksi toimintapäivän järjestäminen. (Vilkkä & Airaksinen.2004, 9.)Työ rajattiin koskemaan hätäensiapua. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan ala-asteikäisille opetetaan yksinkertaisia ensiaputaitoja neljännellä luokalla. Kuudesluokkalaisten tavoitteena on tietää ja tunnistaa uhkaavia vaaratekijöitä lähiympäristössä, liikuttaessa liikenteessä, vesillä tai jäällä. Hätäensiaputaitojen oppiminen ja harjoittelu aloitetaan ylä-asteelle siirtymisen jälkeen luokilla 7-9. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.2004.) Kuudesluokkalaisten, 12-vuotiaan nuoren ajattelutapa on konkreettista, nuori ymmärtää fyysisesti havaittavia asioita ja konkreettista ajattelua vaativien hätäensiaputaitojen oppiminen on mahdollista (Mannerheimin Lastensuojeluliitto).

Työn tulosten ja toimintaosion halutaan innostavan kuudesluokkalaisten ja heidän opettajiensa toisen auttamiseen onnettomuuden tai sairaskohtauksen yllättäessä.

Punaisella Ristillä on lapsille ja nuorille suunnattua ensiapukoulutusmateriaalia (Punainen Risti, lapset ja ensiapu). Suomalaisten kuudesluokkalaisten hätäensiaputaitoja on kartoittanut opinnäytetyössään myös Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opiskelija Katja Jussi. Hän järjesti Kolarin ala-asteiden kuudesluokkalaisten kyselyn pohjalta ensiaputuokion. Mukana projektissa oli 22 lasta. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi mukana olleille kouluille yksisivuinen hätäensiapuopas. (Jussi, 2010.)

2 Hätäensiapu osana hoitoketjua

Pienet tapaturmat ja äkilliset sairastumiset koulussa, työpaikalla, kotona tai vapaa-aikana kuuluvat normaaliin elämään. Maallikon antama ensiapu usein riittää eikä lisäävun tarvetta ole. (Sahi, Castren M, Helistö, Kämäräinen, 2006, 13.) Hätäensiapulla eli henkeä pelastavalla ensiapulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla pyritään turvaamaan potilaan peruselintoiminnot ja estämään tila paheneminen. Henkeä uhkaavissa tilanteissa loukkaantuneen tai sairastuneen peruselintoiminnot; hengitys ja verenkierto ovat vaarassa ja hätäensiapun peruseriäiden tunteminen sekä hallitseminen auttavat ensiauttajaa toimimaan rohkeasti ennen ammattiavun saapumista paikalle. (Sahi ym. 2006, 21.) Hätäensiaputoimenpiteillä selvitetään onko potilas tajuissaan vai tajuton. Ovatko hengitystiet auki ja hengittääkö hän itse. Tutkitaan myös onko näkyviä verenvuotoja, uhkaavia sokin oikeita ja onko verenkierto normaali. (Sahi ym. 2006, 25.)

Hoitoketju ensiaputilanteessa on toiminnallinen palveluketju, jonka käynnistäjänä toimii paikalle jostakin syystä osunut kansalainen. Hän, tunnistettuaan lähimmäisensä hädän, käynnistää hoitoketjun soittamalla hälytysnumeroon. Kansalaisten valistus ja ensiapuopetus vahvistavat operatiivista hoitoketjua. Hoitoketju on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki. (Kuisma, Holmström, Portan (toim.) 2009, 32.)

Jokaisella on oikeus saada apua, mutta myös velvollisuus auttaa hädässä olevaa lähimmäistään. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmissa ei ole lakisääteistä ensiapuvalmius velvoitetta. Ensiaputaidot hallitseva kykenee tositilanteessa toimimaan oikein ja tarkoituksenmukaisesti. Parhaansa tehden auttamistilanteessa voi noudattaa kansalaisvelvollisuuttaan ja samalla voi toimia myös oikeudellisesti oikein. (Sahi ym.2006,20.) Lakeja joissa on säännöksiä auttamisvelvollisuudesta, ovat tieliikennelaki 57§, 58 §, pelastustoimilaki 30§, 48§ ja poliisilaki 45§. (Tieliikennelaki, Pelastustoimilaki, Poliisilaki)

3 Kuudesluokkainen hätäensiavun antajana

3.1 Opetussuunnitelman mukainen ensiapuopetus

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-4 osana ympäristö- ja luonnontietoa ja vuosiluokilla 5-6 osana biologiaa ja maantietoa sekä fysiikkaa ja kemiaa. Itsenäisenä oppiaineena terveystietoa opetetaan vasta vuosiluokilla 7-9. Terveystiedon opetus tulee suunnitella siten, että oppilaalle muodostuu kokonaisvaltainen kuva terveystiedosta koko perusopetuksen aikana. Neljännen luokan terveystiedon tavoitteisiin kuuluu ihmisten tärkeimpien ruumiinosien ja keskeisten elintoimintojen nimeäminen, terveyttä edistävien arkikäytäntöjen ja tottumusten tunteminen ja yksinkertaisten ensiaputaitojen ja avun hälyttämisen osaaminen. Viidennellä ja kuudennella luokalla käydään läpi perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista, vaaratilanteiden välttämistä ja niissä toimimista. Tavoitteena on tietää ja tunnistaa uhkaavia vaaratekijöitä lähiympäristössä ja liikuttaessa liikenteessä, vesillä tai jäällä. Vuosiluokilla 7-9 käydään terveystiedon tunneilla läpi auttamisvelvollisuus, tajuttoman ensiapu, hätäelvytys sekä tyypilliset tapaturmat ja niiden ensiapu. (Perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet.2004.)

3.2 Kaksitoistavuotias oppijana

Nuoruusiässä tapahtuu nopeasti laaja-alaista kehitystä. 12-vuotiasta voidaan kutsua varhaisnuoreksi, tässä elämänvaiheessa nuoren keho alkaa muuttua kohti aikuisuutta, nuoren seksuaalinen suuntautuminen korostuu ja usein nuoren käyttäytyminen omia vanhempiaan kohtaan muuttuu. Nuoren ajattelutaidot kehittyvät, ja se saattaa aiheuttaa nuorella hämmennystä ja tuntemusta ettei ole enää lapsi, mutta ei vielä aikuinenkaan. Varhaisnuori, ehkä tunnetummin murrosikäinen alkaa muodostaa uudenlaisia suhteita ystäviensä sekä perheenjäsenten kanssa. Nuori alkaa itsenäistyä, mikä on kehityksen kannalta tärkeää. Nuori saa itsenäistymisen kautta rohkeutta omien päätöstensä tekoon. (Terho, Ala-Laurila, Laakso, Krogius & Pietikäinen 2002, 106 -108.)

Nuoruusiän merkittävin tapahtuma on puberteetin alkaminen. Puberteetti on hetki, jolloin luovutaan lapsen kehosta ja vastaanotetaan aikuisen keho. Puberteetin aikana nuoren oma kehonkuva alkaa muodostua ja tuo mukanaan vertailua kaveripiirissä. Nuori kokee alemmuuden tunteita, mikäli hän omasta mielestään näyttää erilaiselta. Oman kehon hyväksyminen vaatii nuorelta paljon psyykkistä työtä. (Pakarinen, T., Rauni, R. 1996, 65 -67.)

Nuoruusiässä kehitystä ohjaa useat erilaiset biologiset, psykologiset sekä sosiaaliset tekijät. Yhteiskunnalla on myös oma vaikutuksensa nuoruusiän kehityksessä. Nämä kaikki kehitystä ohjaavat tekijät luovat pohjaa aikuisuudelle ja ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. (Lyytinen, P., Korhakangas, M., Lyytinen, H. 2003, 256.)

Varhaisnuoruudessa nuoren aivot kehittyvät merkittävästi. Tässä elämänvaiheessa nuoren ajattelutapa on konkreettista, eli nuori ymmärtää asiat parhaiten jotka ovat fyysisesti havaittavissa. Fyysisyyden kautta nuori oppii parhaiten, itse tekemällä ja kokemalla. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto.)

4 Suomen Punainen Risti yhteistyökumppanina

Suomen Punainen Risti (SPR) on jo yli sadan vuoden ajan kouluttanut vapaaehtoisia ensiaputaitojen osaajiksi. Ensimmäinen ensiapukurssi järjestettiin Helsingin rautatieasemalla maaliskuussa 1885. Vuosien aikana ensiapukoulutus ja opetusmenetelmät ovat seuranneet kehitystä ja muuttuneet sen mukana. Tämän päivän lääketieteellinen hoito perustuu kotimaisen ja kansainvälisen tutkimuksen tuomaan näyttöön, johon myös ensiapuohjeet perustuvat. Kurseja on tarjolla kaikille auttamishaluisille ja ne on suunniteltu ikäryhmän ja tason mukaisiksi. (Sahi ym. 2006, 5.)

Ensiapuryhmät päivystävät urheilukilpailuissa ja muissa yleisötapahtumissa ja avustavat tarvittaessa viranomaisia suuronnettomuuksissa ja kadonneiden ihmisten etsinnöissä. Ryhmät kouluttavat itseään ensiavun ja pelastuspalvelun tiedoissa ja taidoissa. Tiedot ja taidot testataan vuosittain. (Punainen Risti, Jyväskylän osasto, ensiaputoiminta.)

Punaisella Ristillä on lapsille suunnattua ensiapuopetusmateriaalia. Koulurastit ovat toiminnallisia tehtäväpaketteja, jotka on suunnattu esikoulu-, ala-koulu- ja yläkouluikäisille. Tehtävien avulla oppilaat pääsevät tutustumaan rastin aiheisiin itse tekemällä, kokeilemalla ja oppimalla. Rastit käsittelevät ensiavun lisäksi muita Punaisen Ristin toimintaan liittyviä aiheita. Toiminnalliset rastit ohjeistuksineen on kaikkien saatavana ja hyödynnettävänä SPR:n Internet sivulta. (Punainen Risti, lapset ja ensiapu.)

Punaisen Ristin perusperiaatteet ja arvot pohjautuvat eurooppalaiseen kulttuuriperintöön ja kristilliseen arvomaailmaan. Järjestö asetti kuitenkin itselleen universaalin tehtävän, jossa haluttiin paneutua auttamistyöhön ruohonjuuritasolla. (Kytönen 2002, 10.) Suomalainen yhdistys perustettiin 1877 (Kytönen 2002, 18). Punaisen Ristin työ on kautta aikain pyrkinyt käytännönläheisyyteen sitoutuen autettavan tilanteeseen. Syksyllä 1961 Punaisen Ristin kansainvälisessä kokouksessa kirjattiin ylös sanamuoto periaatteille, joille järjestön toiminta perustuu. Punaisen Ristin periaatteita ovat: Inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, ykseys ja yleismaailmallisuus. (Kytönen 2002, 29.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä kyselyn avulla tietoa kuudesluokkalaisten hätäensiaputaidoista, sekä järjestää hätäensiaputaitoja vahvistava toimintapäivä kyselyyn osallistuneille kuudesluokkalaistille. Tavoitteena on kehittää kuudesluokkalaisten taitoja ja valmiutta hätäensiapua vaativissa tilanteissa.

6 Hätäensiapupäivän toteutus

6.1 Hätäensiaputaitokysely kuudesluokkalaistille

Kyselyyn osallistuneet 83 oppilasta ovat kahden suomalaisten peruskoulun kuudesluokkalaistia. Vanhemmille lähetetyssä kirjeessä kerrottiin kyselyn sisällöstä (liite 1). Kirjeessä kävi ilmi, että aineisto tuli vain kolmen kirjeen allekirjoittaneen henkilön käyttöön ja vastaaminen oli vapaaehtoista. Lupa kyselyn toteuttamiselle saatiin oppilaiden vanhempien lisäksi myös molempien koulujen rehtoreilta. Kyselyn avulla kerättyjä tietoja hyödynnettiin opetusmateriaalin ja -suunnitelman laatimisen tukena.

Kuudesluokkalaisten hätäensiaputaitojen kartoitus tapahtui pienimuotoisen kyselyn avulla. Kysymykset ohjelmoitiin Digium-ohjelmistoon. Suoraan www-selaimessa toimiva ohjelmisto on helppokäyttöinen ja nopea työkalu tiedon keräämiseen ja raportointiin. (Digium 2011.) Oppilaat vastasivat kyselyyn kouluaikana valvotusti.

Kyselykaavake pyrittiin laatimaan selkeäksi ja yksiselitteiseksi ja kysymykset rajattiin koskemaan hätäensiapua. Opinnäytetyön tavoitteen selkeys kyselylomakkeen suunnitteluvaiheessa, auttoi löytämään oikeanlaiset kysymykset. Lomake sisälsi 10 monivalintakysymystä ja yhden avoimen kysymyksen (liite 2). Avoin kysymys antoi nuorille mahdollisuuden oman kokemuksen jakamiselle, mikä on osa yhteistoiminnallista oppimista (Sahlberg & Shlomo 2002, 348). Kysymykset perustuivat Suomen Punaisen Ristin 2010 päivitettyyn hätäensiapuohteistukseen (Punainen Risti, ensiapu, ensiapuohteet).

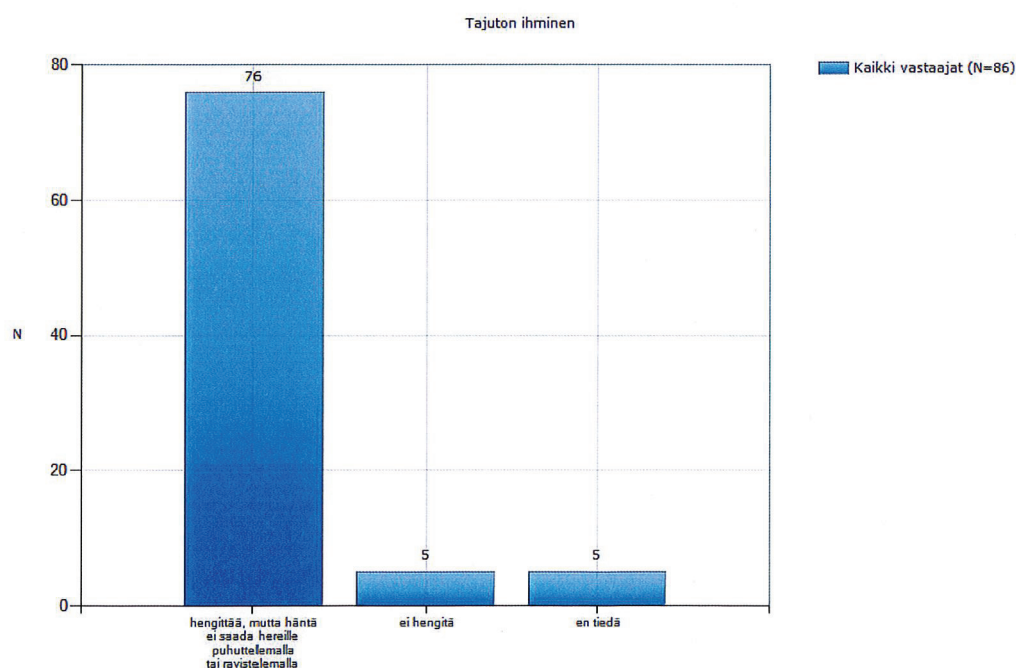

6.2 Kyselyyn osallistuneet kuudesluokkalaiset hätäensiavun osaajina

Kyselyyn osallistuneista oppilaista 60 % oli tyttöjä ja 40 % poikia. Yleisen hätänumeron 112 tiesi 99 % vastanneista. Yksi oppilas vastasi hätänumerolevan 118. Oppilaista 99 % oli sitä mieltä, että hätäilmoitus tehdään yleiseen hätänumeroon heti, kun loukkaantuneen tai sairastuneen todetaan tarvitsevan ammattiapua. Yksi oppilaista tekisi hätäilmoituksen heti, kun loukkaantunut antaa siihen luvan.

Runsaasti verta vuotavan, käsivarressa olevan haavan ensiavuksi 79 % painaisi haavaa, nostaisi käden kohoasentoon ja kutsuisi lisääpua paikalle. 10 % antaisi särkylääkettä kipuun ja laskisi käden sydämen tason alapuolelle. Vastanneista 10 % ei tiennyt mitä tehdä. Kuitenkin seuraavaksi kysytyyn vuotavan haavan ensiapuun, vastasi 92 % oikein eli paineside. 2 % vastanneista antaa haavan vuotaa ammattiavun saapumiseen saakka ja 6 % ei tiedä mitä tehdä. Pyörtynyttä kaveria 84 % vastaajista auttaisi avaamalla kiristävät vaatteet ja kohottamalla jalkoja. 13 % ei tiennyt kuinka tilanteessa toimitaan.

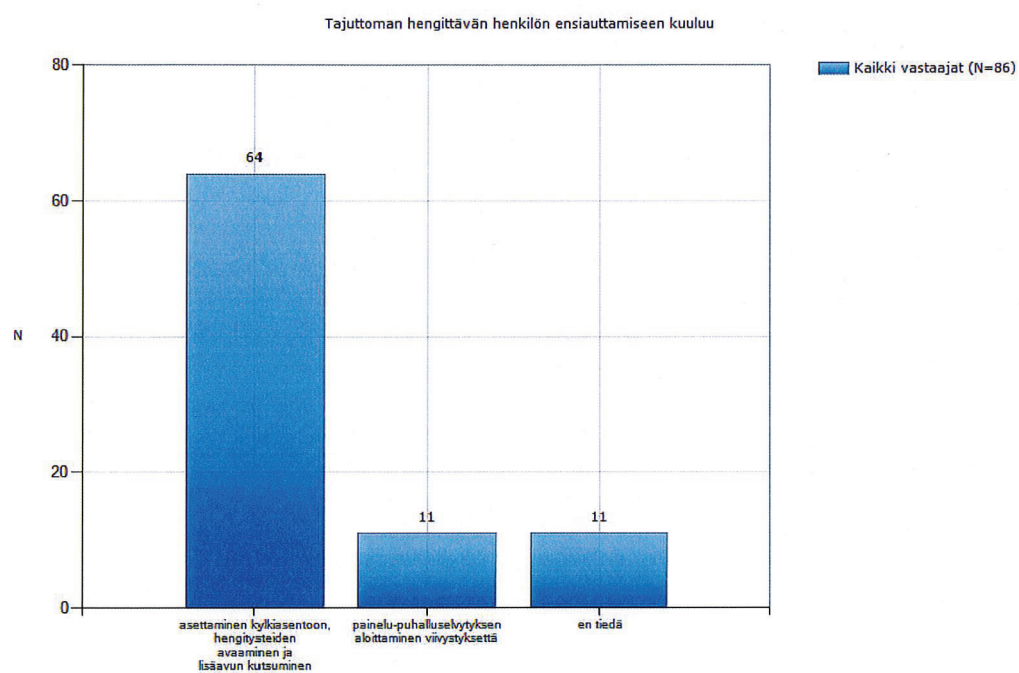
Vastanneista 88 % tiesi, että tajuton ihminen hengittää, mutta häntä ei saada hereille puhuttelemalla tai ravistelemalla. Kuvio 1 havainnollistaa oppilaiden osaamisen jakautumista annettujen vaihtoehtojen välillä.

Kuvio 1 Tajuttoman ihmisen tunnistaminen

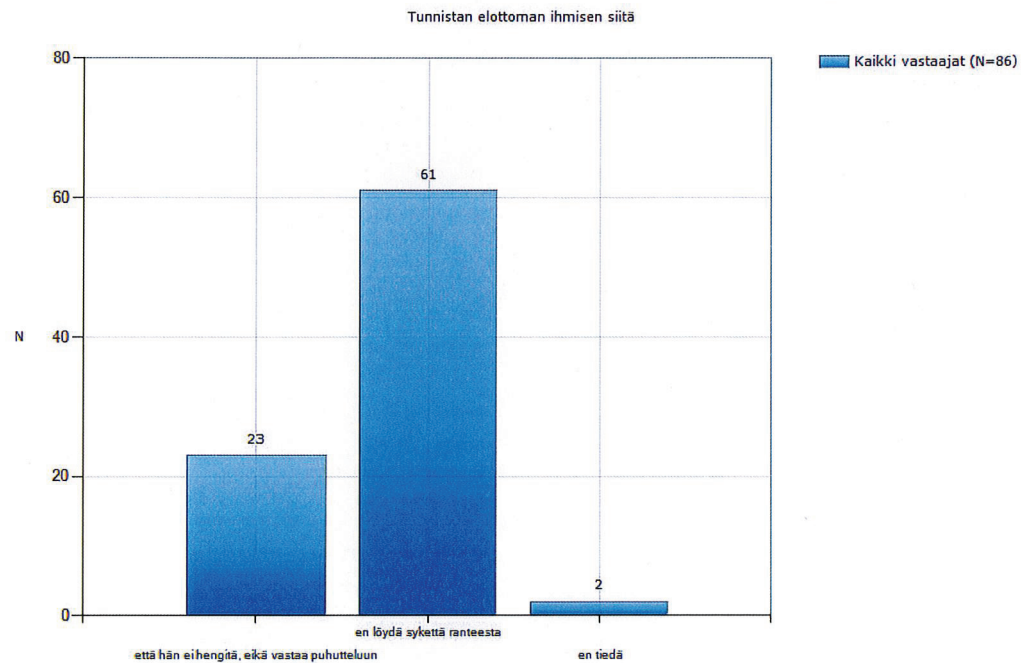

Tajuttoman hengittävän henkilön ensiauttamiseen kuuluu 74 %:n mielestä asettaminen kylkiasentoon, hengitysteiden avaaminen ja lisäävun hälyttäminen. 13 % aloittaisi välittömästi painelu-puhalluselytyksen. 13 % ei tiennyt mitä tehdä. Kuvio 2 havainnollistaa oppilaiden osaamisen jakautumista annettujen vaihtoehtojen välillä.

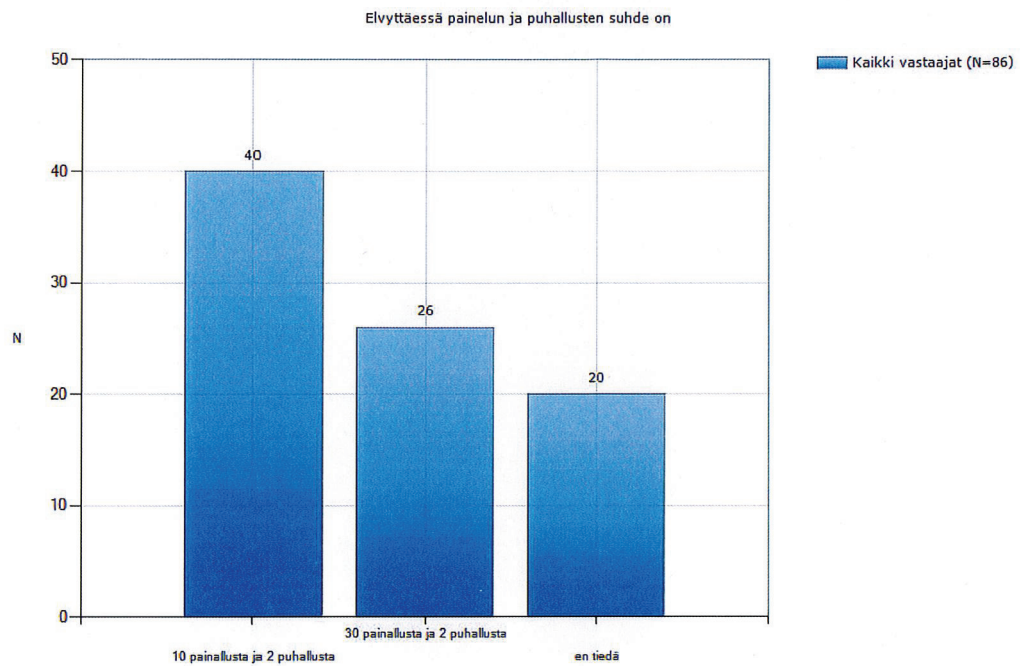
Kuvio 2 Tajuttoman ihmisen ensiauttaminen

Oppilaista noin kolmasosa (27 %) tunnistaisi elottoman ihmisen siitä, ettei hän hengitä eikä vastaa puhutteluun. Yli puolet (71 %) oli sitä mieltä, että sykkeen puuttuminen ranteesta on merkki elottomuudesta. 2 % vastanneista ei tiennyt vastausta kysymykseen. Kuvio 3 havainnollistaa oppilaiden osaamisen jakautumista annettujen vaihtoehtojen välillä.

Kuvio 3 Elottoman ihmisen tunnistaminen

Elvytettäessä noin puolet (47 %) vastanneista painaisi 10 kertaa ja puhaltaisi 2 kertaa, 30 % painaisi 30 kertaa ja puhaltaisi 2 kertaa. 23 % ei tiennyt painelun ja puhallusten suhdetta. Kuvio 4 havainnollistaa oppilaiden osaamisen jakautumista annettujen vaihtoehtojen välillä.

Kuvio 4 Panielun ja puhallusten suhde elvytyksessä

6.3 Hätäensiapupäivän suunnitelma

Hätäensiapupäivän harjoituksissa pyrittiin hyödyntämään yhteistoiminnallisen mallin mukaista oppimista. Yhteistoiminnallinen oppiminen on nuoren määrätietoista oppimista ryhmässä tavalla, jossa nuori ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja kantaa kortensa kekoon ryhmän yhteisen oppimisen vuoksi (Sahlberg ym. 2002, 348). Yhteistoiminnallinen oppimistapahtuma kehittää nuoren vuorovaikutustaitoja sekä kehittää nuoren ajattelutapaa sekä sosiaalisia taitoja. Yhteistoiminnallisessa oppimistapahtumassa suurin vastuu oppimisesta on nuorella itsellään, eikä ohjaajalla. (Sahlberg ym. 2002, 261.) Yhteistoiminnallinen oppiminen lisää nuorten tietoisuutta omasta oppimisestaan koska oppimistapahtumassa nuoret pääsevät arvioimaan omaa työskentelyään (Sahlberg ym. 2002,261.)

Hätäensiavun perusasioita käsitelleen tiedon lisäksi harjoiteltiin hätäensiavun eri osa-alueita (avun hälyttäminen, verenvuodon tyrehtyttäminen, tajuttoman ja elottoman hätäensiapu) pienryhmissä ohjaajan valvonnassa ja tukemana. Ryhmät muodostuivat 6-7 oppilaasta. Lyhyen teoriajakson jälkeen jokainen oppilas osallistui toimintaosioon, jonka aikana oli lupa kysyä, kyseenalaistaa ja keskustella. Päivän toteuttamisen perustana käytettiin hätäensiaputaitokyselystä kerättyä tietoa. Erityisesti kiinnitettiin huomiota kyselyn perusteella vaikeaksi ja pelottavaksikin koettuun tajuttoman ja elottoman hätäensiapuun.

Avun hälyttäminen

Tarkoituksena on harjoitella hätäpuhelun soittamista. Tavoitteena on ymmärtää hätäpuhelun merkitys osana toimivaa hoitoketjua.

Hätäkeskukseen voi soittaa silloin, kun tarvitaan poliisia, palokuntaa, ambulanssia tai neuvoa vaarallisessa tilanteessa. On hyvä muistaa, että hätäkeskukseen soitetut pila-puhelut saattavat estää samanaikaisesti jonkun toisen tarvitseman avun. Pila-puhelu on rangaistava teko.

Miten hätäpuhelu soitetaan?

- hätäkeskukseen soittaminen ei ole helppo tehtävä todellisessa tilanteessa, on tärkeää toimia rauhallisesti ja järjestelmällisesti.
- kerro lyhyesti mitä on tapahtunut ja missä, tarkka osoite.
- kuuntele ja vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin ja toimi annettujen ohjeiden mukaisesti
- varaudu siihen, että hätäkeskuspäivystäjä saattaa haluta keskustella myös potilaan kanssa
- lopeta puhelu vasta kun saat luvan
- huolehdi, että tapahtumapaikalle on opastus
- pidä puhelin, jolla soitit vapaana, hätäkeskus saattaa pyytää lisätietoja.

(Sahi. 2006,22,23.)

Hätäpuhelun soittamista voidaan harjoitella oman kännykän ja tilannekuvien avulla. Tilanteita voivat olla esimerkiksi koulun pihalla tapahtunut loukkaantuminen tai sairauskohtaus. Oppilailta voidaan myös kysellä, minkälaisiin tilan-

teisiin he ovat itse todellisuudessa joutuneet ja käyttää näitä todellisia tapah-
tumuksia esimerkkeinä. Oikea puhelu edes harjoitusmielessä kuormittaisi hätä-
keskusta liikaa, mutta oppilaan kännykästä soittama puhelu lavastetulle hätä-
keskuspäivystäjälle antaa tuntuman siitä, kuinka tilanteessa tulee toimia.

1. Oppilaalle kuvataan suullisesti onnettomuus, sairauskohtaus tai hätätilanne, johon hänen tulee apua hälyttää.
2. Toinen ohjaajista siirtyy pois luokasta ja toimii hätäkeskuspäivystäjänä.
3. Oppilas soittaa annettuun numeroon (harjoitustilanteessa ei 112!) johon ohjaaja toisessa huoneessa vastaa.
4. Ohjaajan tehtävänä on kysyä oikeita kysymyksiä oppilaalta, saada selville mitä ja missä on tapahtunut.

(Punainen Risti, lapset ja ensiapu.)

Oppilaille tehdyn kyselyn perusteella hätänumero oli kaikille tuttu. Hätäensiapuharjoituspäivänä avun hälyttämistä käsittelevä aihe käytiin läpi koko luokan oppilaat käsittävässä ryhmässä. Harjoituspuhelu tehtiin vain kertaalleen vapaaehtoisen oppilaan tai ohjaajan ja hätäkeskuspäivystäjänä toimineen toisen ohjaajan kesken muun luokan kuunnellessa.

Verenvuodon tyrehtyttäminen

Tarkoituksena on harjoitella suuren verenvuodon tyrehtyttämistä. Tavoitteena on ymmärtää suuren verenvuodon tyrehtyttämisen merkitys loukkaantuneen selviytymisen kannalta.

Suuren verenvuodon syynä on yleensä vamma. Vuoto voi olla ulkoista ja näkyvää tai sisäistä kudoksiin tai ruumiin onteloihin tapahtuvaa. Verenvuodon ollessa runsasta vähenee samalla kiertävän veren määrä, joka johtaa verenkierron vakavaan häiriötilaan eli sokkiin. Verenvuodon ollessa ulkoista ja näkyvää pystyy ensiauttaja yksinkertaisilla keinoilla rajaamaan tai lopettamaan vuodon. Vamma-alue pidetään liikkumattomana kohoasennossa, näin vähennetään vuodon määrää, kipua ja turvotusta. Ensiaputilanteessa runsaasti vuotavia, jatkohoitoa vaativia haavoja ei puhdisteta. Haava-alueen koskettamista paljain käsin on vältettävä. (Sahi. 2006,71,72.)

- Soita 112 jos arvioit tarvitsevasi lisääpua
- Potilas makuuasentoon
- Mikäli vuotokohta on rajassa, kyseinen jalka tai käsi kohoasentoon
- Paina vuotokohtaa viivyttämättä sormin tai kämmenellä, suojaat itsesi
- Aseta vuotokohtaan paineside
- Varmista että vuoto ehtyy, ellei niin jatka painamista käsin
- Tarkkaile potilasta lisäävun tulemiseen saakka.

(Sahi. 2006,76.)

Harjoiteltiin pienryhmissä painesiteen sitomista käteen tai jalkaan. Huomioitiin tilanne, jossa on saatavilla asianmukaisia sidontavälineitä sekä tilanne, jossa käytössä on vain tilapäisvälineitä. Harjoitustilanteessa keskusteltiin oppilaille tapahtuneista isoista ja pienistä haavereista joissa verenvuoto oli tarvinnut tyrehtyttää. Harjoituksen ohjeistuksena Punaisen Ristin ensiapuohjeet (Punainen Risti ensiapuohjeet, verenvuodot).

Tajuttoman potilaan ensiauttaminen

Tarkoituksena on harjoitella tajuttoman potilaan kääntämistä kylkiasentoon. Tavoitteena on ymmärtää hengitysteiden avaamisen ja kylkiasentoon kääntämisen merkitys tajuttoman selviytymisen kannalta.

Pyörtyessään ihminen on hetkellisesti tajuton. Syynä pyörtymiseen voi olla esimerkiksi pitkään paikallaan seisominen, kipu, jännitys tai järkytys. Verenkierto ohjautuu suurelta osalta, hetkellisesti alaraajoihin ja iholle. Aivojen verensaanti heikkenee ja ihminen pyörtyy. Pyörtynyt virkoaa muutamassa minuutissa. Tajuton ihminen hengittää mutta häntä ei saada hereille puhuttelemalla eikä ravistelemalla. (Sahi.2006,53,54.) Eloton ihminen ei hengitä hengitysteiden avaamisenkaan jälkeen. Hänellä ei ole silmin havaittavia verenkierron merkkejä (liikehtiminen, silmien availu, ääntely, nieleminen). (Sahi ym.2006.62).

Tajuttomuuden takana on aina jokin jatkohoitoa vaativa ongelma. Ensiauttajan huomioidut ja hoitohenkilökunnalle antamat pienetkin lisätiedot voivat olla poti-

laan hengen pelastavia. Tajuttomuuden ensiapu on aina sama, syyn ollessa mikä tahansa. Tärkeintä ei ole hakea syytä vaan pitää tajuttoman hengitystiet auki. (Sahi.2006,53.) Helppo muistisääntö tajuttomuuden syytä haettaessa on VOI IHME!

V – verenvuoto kallon sisällä

O – hapenpuute

I – intoksikaatio (myrkytys)

I – infektio (esimerkiksi aivokalvon tulehdus)

H – hypoglykemia (matala verensokeri), hyperglykemia (korkea verensokeri)

M – matala verenpaine

E – epilepsia

! – simulaatio (esittäminen)

Selällään makaavan tajuttoman ihmisen vaara tukehtua omaan kieleen on erityisen suuri. Ensiauttajan on tärkeintä huolehtia siitä, että potilaan hengitystiet pysyvät auki ja oksennus sekä muut eritteet pääsevät valumaan ulos tukkimasta hengitystä. Pään taivuttaminen taaksepäin avaa nielun ja hengittäminen on mahdollista. Kylkiasennossa tajuttoman kieli ei pääse tukkimaan hengitysteitä ja eritteet pääsevät valumaan ulos. (Sahi.2006,54.)

- ravistele ja puhuttele
- soita 112
- avaa hengitystiet jos, hengittää käännä kylkiasentoon
- valvo hengitystä lisäävun tuloon saakka
- älä jätä potilasta yksin, älä laita mitään suuhun

(Sahi.2006,54.)

Oppilaiden kanssa keskusteltiin kylkiasentoon kääntämisen merkityksestä. Yli puolet tiesi, että niin tulee tehdä, mutta suurin osa ei tiennyt miksi. Harjoitteluaan oppilaskaverin kanssa ja avulla kylkiasentoon kääntäminen Punaisen Ristin ohjeen mukaisesti (Punainen Risti /ensiapu/ ensiapuohjeet/ tajuttoman ensiapu).

Elottoman potilaan ensiauttaminen

Tarkoituksena on harjoitella elottoman potilaan elvytystä nuken avulla. Tavoitteena ymmärtää välittömästi aloitettujen elvytystoimenpiteitten merkitys elottoman henkilön selviämisen kannalta.

Aika, joka kuluu sydänpysähdyksestä elvytystoimien aloittamiseen, on ratkaiseva. Ensiauttajan nopealla, rohkeasti aloittamalla peruselvytyksellä ja ammattiauttajan jatkamalla hoitoelvytyksellä, on mahdollista saada elottoman sydän jälleen toimimaan. (Sahi.2006,61.) Silloin kun hapensaanti jostakin syystä estyy, alkavat elimistön solut vaurioitua. Kaikkia muita ihmiskehon soluja heikoimmin hapenpuutetta kestävätkä aivosolut. Hapenpuutteen ollessa neljästä kuuteen minuuttiin, ovat soluvauriot aivoissa mahdollisia. Kun hapenpuutetta on ollut kuudesta kymmenen minuuttia, ovat pysyvät soluvauriot aivoissa todennäköisiä. Yli kymmenen minuuttia kestänyt hapenpuute jättää jälkeensä pysyvän aivovamman. (Sahi.2006,24.) Puhallus- ja paineluelvytyksellä voidaan pitää yllä aivojen verenkiertoa keinotekoisesti.

- Saatko hereille ravistelemalla ja puhuttelemalla
- Ellet saa, soita 112 hälytä lisäapua
- Käännä potilas selälleen, avaa hengitystie ja tarkista hengittääkö, ellei tai jos olet epävarma
- aloita puhallus- paineluelvytys 2/30
- jatka elvytystä kunnes autettava herää, ammattihenkilöt antavat luvan lopettaa elvytystoimet tai voimasi loppuvat

(Sahi.2006,63,64,65.)

Kyselyn mukaan elottoman ihmisen tunnistaminen ja auttaminen olivat selkeästi vaikein hätäensiavun alue ja harjoitustilanteessa käytyjen keskustelujen perusteella myös pelottavin. Harjoitustilanteessa keskityttiin löytämään oikea painantakohta ja opeteltiin oikeanlaista tehokasta painelua puhalluselvytystä unohtamatta Harjoitukset tehtiin Punaisen Ristin elvytysohjeistuksen mukaisesti (Punainen Risti/ensiapu/ensiapuohjeet/elvytys).

7 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä kyselyn avulla tietoa kuudesluokkalaisten hätäensiaputaidoista, sekä järjestää hätäensiaputaitoja vahvistava toimintapäivä kyselyyn osallistuneille kuudesluokkalaisille. Kysymykset laadittiin yksiselitteisiksi ja yhdeksi vastausvaihtoehdoksi annettiin ”En tiedä.” Näin pyrittiin karsimaan vastaukset, jotka perustuisivat arvaamiseen. Kysely suoritettiin kouluaikana valvotusti ja se oli vapaaehtoinen. Kotiin lähetetyn lupakyselyn perusteella, mukaan valittujen koulujen oppilaista yhtä lukuun ottamatta, kaikki saivat olla mukana osaamisen kartoituksessa. Hätäensiapuharjoituspäivät olivat osa koulun opetusta ja niille otti osaa 60 oppilasta. Kahden ryhmän kevään opetussuunnitelmaan eivät ensiapupäivät sopineet..

Toiminnallisuus antoi merkityksen työllemme. Tavoitteenamme oli kehittää kuudesluokkalaisten taitoja ja valmiutta hätäensiapua vaativissa tilanteissa. Teoreettinen tiedonhaku ja työstäminen loivat hyvän pohjan opetuksen suunnittelulle sekä opetustilanteille. Harjoitteista tehtiin yksinkertaisia ja oppilaiden kysymyksiin haettiin vastauksia keskustellen ja yhdessä heidän kanssaan oivaltaen. Harjoittelu ei ollut vain teknistä suorittamista vaan aina haettiin vastaus kysymykseen ”Miksi näin toimitaan?” Miksi paineside, kylkiasento, paineluelvytys. Yhteistoiminnallista oppimista hyödyntäen oppilaat saivat harjoitella ryhmissä ottamaan vastuuta, kantamaan oman kortensa kekoon yhteisen oppimisen vuoksi. Oppimistilanteet olivat kuitenkin kertaluontoisia ja jännittäviä oppilaille. Tutustuminen otti oman aikansa. Yhteistoiminnallisuus vaatii mielestämme enemmän kuin kertaluontoisen oppimistapahtuman, se vaatii jatkumon jossa nuoret pääsevät arvioimaan omaa oppimistaan ja kehittymään sosiaalisissa taidoissaan sekä kykenevät ottamaan vastuun oppimisestaan. (Sahlberg ym. 2002,261.) Yhteistoiminnallinen oppiminen, 12-vuotias ja hätäensiaputaitojen oppiminen pääsisivät oikeuksiinsa esimerkiksi jokaviikkoisen yhteisen tapaamisen ja harjoittelun myötä.

Harjoitustuntien jälkeen oppilaat saivat antaa palautetta, kertoa siitä mitä oli opittu ja mikä on edelleenkin vaikeaa. Vastauksista kävi selkeästi ilmi, että kokonaisuudessaan hätäensiapu on uusi asia kuudesluokkalaiselle. Oppimista ja oivaltamista tapahtui kaikilla osa-alueilla. Hätäpuhelun soittaminen oli jännit-

tävää ja pelottavaakin. Verenvuodon tyrehdyttämisen harjoittelun jälkeen osatiin tehdä paineside myös tilapäisvälineillä ja ymmärrettiin toimenpiteen merkitys. Tajuttoman kääntäminen kylkiasentoon ohjauksen ja yhdessä kokeilemisen avulla onnistui hyvin. Vaikeiksi asioiksi osoittautuivat tajuttoman ja elottoman erottaminen ja niihin liittyvät ensiaputoimet. Kuudesluokkalaisia ei pyritty muokkaamaan hätäensiavun huippuosajiksi. Suurimmalle osalle heistä päivä oli ensimmäinen kosketus ensiapuasioihin. Toiminnallinen päivä oli peruskurssi, josta ajan myötä ja iän karttuessa on hyvä alkaa laajentamaan osaamistaan.

Olemme pyrkineet käyttämään opinnäytetyössä ajankohtaista ja tutkimustietoon perustuvaa materiaalia. Päivitetyt ensiapuohjeistukset, joihin opetusmateriaali pohjautuu, löytyy pääasiassa opinnäytetyn toimeksiantajan Punaisen Ristin Internet - sivuilta. Punaisen Ristin periaatteet ovat: Inhimillisyys, tasa-puolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, ykseys ja yleismaailmallisuus (Kytönen 2002,29), sekä sairaanhoitajan eettiset ohjeet (Sairaanhoitajan eettiset ohjeet) ovat olleet myös periaatteitamme työmme kaikissa vaiheissa.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun osaamistavoitteisiin kuuluva opetus- ja ohjaamisosaaminen kehittyi ja vahvistui opinnäytetyön eri vaiheissa ja edetessä (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2010 - 2015. 2010,4). Kaksitoistavuotias oppijana asetti meidät ohjaajina haasteitten eteen. Yksinkertaisuus ja selkeys sekä avoin kuuntelemisen taito auttoivat luomaan luottamuksen oppilaisiin ja sen myötä oppimistapahtumasta kehittyi mahdollisimman myönteinen kokemus kaikille osapuille.

Lähteet

Digium – helppoa tiedonkeruuta ja nopeaa raportointia, viitattu 31.7.2011
<http://www.digium.fi>

Hätäensiapukysely 21.5.2001, viitattu 31.7.2011
https://digiumenterprise.com/survey/results/results_frameset.asp

Jussi, K. 2010. Hätäensiaputaidot Kolarin ala-asteiden kuudesluokkalaisilla lapsilla. Opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu., hoitotyön koulutusohjelma.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2010 – 2015, viitattu 14.6.2011.
http://www.jamk.fi/instancedata/prime_product_intranet/jamk/embeds/wwwstructure/23994_SHO_hyvaksyty.pdf

Kuisma, M., Holmström, P., Porthan, K. 2009. Ensihoito. Jyväskylä: Tammi.

Kytönen, Y. 2002. Ihminen ihmiselle, Suomen Punainen Risti 1877 – 2002. Jyväskylä: Gummerus.

Lyytinen, P., Korhakangas, M., Lyytinen, H. 2003. Näkökulmia kehityspsykologiaan. WS Bookwell Oy: Porvoo.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto, viitattu 11.2.2011
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/12_15-vuotias/

Opinnäytetyöt, tiivistelmätietokannat. Sosiaali- ja terveysala, viitattu 21.2.2011
<http://www.jamk.fi/kirjasto/opinnaytteentekijalle>

Pakarinen, T., Rauni, R. 1996. Ihminen toiminnallisissa ympäristöissään. Tammer-Paino Oy: Tampere.

Pelastustoimilaki, Finlex 13.6.2003/468, viitattu 26.2.2011
[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030468?search\[type\]=pika&search\[pika\]=pelastustoimilaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030468?search[type]=pika&search[pika]=pelastustoimilaki)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.2004. Opetushallitus, viitattu 17.2.2011.
http://www02.oph.fi/ops/perusopetus/pops_web.pdf

Poliisilaki, Finlex 7.4.1995/493, viitattu 26.2.1011.
[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950493?search\[type\]=pika&search\[pika\]=poliisilaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950493?search[type]=pika&search[pika]=poliisilaki)

Punainen Risti, Jyväskylän osasto ensiaputoiminta, viitattu 8.1.2011.

http://www.redcross.fi/aktiivit/osastot/lansi-suomi/jyvaskyla/ensiaputoiminta/fi_FI/ensiaputoiminta/

Punainen Risti, lapset ja ensiapu, viitattu 26.3.2011.

http://www.redcross.fi/ensiapu/nuoret_ ja_ ensiapu/fi_FI/esi- ja_ alakouluikaiset/

Punainen Risti, ensiapu, ensiapuohjeet, viitattu 27.3.2011.

http://www.redcross.fi/ensiapu/ensiapuohjeet/fi_FI/

Punainen Risti, ensiapu, ensiapuohjeet/tajuton viitattu 28.3.2011

http://www.redcross.fi/ensiapu/ensiapuohjeet/fi_FI/tajuttomanensiapu/ files/84665059886042238/default/Tajuton_ aikuinen_ 2010.pdf

Punainen Risti, ensiapu/ensiapuohjeet/verenvuodot, viitattu 23.4.2011

http://www.redcross.fi/ensiapu/ensiapuohjeet/fi_FI/verenvuodot/

Punainen Risti, ensiapu, ensiapuohjeet/eloton, viitattu 27.4.2011

http://www.redcross.fi/ensiapu/ensiapuohjeet/elvytys/fi_FI/index/ files/84665081755471025/default/PPE_ aikuinen_ 2011.pdf

Sahi, T., Castren. M., Helistö, N., Kämäräinen, L. 2006. Ensiapuopas. Jyväskylä: Gummerus.

Sahlberg, P., Shlomo, S. Yhteistoiminnallisen oppimisen käsikirja. 2002. WS Bookwell Oy: Porvoo.

Sairaanhoitajan eettiset ohjeet, viitattu 14.6.2011.

http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/sairaanhoitajan_ty_ ja_ hoitotyön/sairaanhoitajan_ty_ ja_ sairaanhoitajan_eettiset_ohjeet/

Terho. P., Ala-Laurila. E-L., Laakso. J., Krogius. H., Pietikäinen. M. 2002.

Kouluterveydenhuolto 2. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Tieliikennelaki, Finlex 3.4.1981/267, viitattu 26.2.2011

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267>

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Liitteet

Liite 1 Lupa tutkimuksen suorittamiselle

Hyvä vanhempi/hooltaja

Olemme kolme sairaanhoitajaopiskelijaa Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötämme Suomen Punainen Risti toimeksiantajanamme kuudesluokkalaisen hätäensiapuvalmiudesta. Tavoitteenamme on kuunnella lasta itseään, pohjata olemassa olevaan opetussuunnitelmaan ja tuottaa helppo ja yksinkertainen materiaali ensiaputaitojen opettamiseksi.

Teemme opinnäytetyötä varten kyselyn, jonka aiheisto kerätään lapsille jaettavalla lomakkeella. Vastaaminen tapahtuu oppituntien aikana eikä näin ollen vaadi erillisiä järjestelyjä.

Kysymykset ovat muodoltaan monivalintoja ja niihin vastaaminen ei edellytä lapselta ensiaputaitojen hallitsemista. Tutkimuksen toteuttamista varten tarvitsemme oppilaan vanhemman/hooltajan allekirjoittaman kirjallisen luvan. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Tutkimusaineisto käsitellään vain tutkijoiden toimesta. Tutkijoita sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus. Myöhemmin keväällä tulemme pitämään tutkimustuloksiin pohjaten kuudesluokkalaiselle räätälöidyn ensiapukoulutuksen yhteistyökouluillemme.

Mikäli haluatte lisätietoja, voitte ottaa yhteyttä alla oleviin osoitteisiin.

Ystävällisesti yhteistyöterveisin

Katri Leskinen katri.leskinen.sho@jamk.fi

Mari Manninen mari.manninen.sho@jamk.fi

Päivi Vainio - Parkkonen päivi.vainio.sho@jamk.fi

Lapsen nimi:

Lapseni saa osallistua kyselytutkimukseen ____

Lapseni ei saa osallistua kyselytutkimukseen ____

Huoltajan allekirjoitus

Palauttaisitteko lomakkeen ystävällisesti 17.2.2011 mennessä

Liite 2 Hätäensiaputaitokysely

1. Olen
  - a. tyttö
  - b. poika
2. Suomen yleinen hälytysnumero on
  - a. 118
  - b. 112
  - c. en tiedä
3. Hätäilmoitus yleiseen hätänumeroon tehdään
  - a. heti, kun loukkaantuneen tai sairastuneen todetaan tarvitsevan ammattiapua
  - b. heti, kun loukkaantunut antaa siihen luvan
  - c. en tiedä
4. Kaverisi saa käsivarteensa runsaasti vertavuotavan haavan, mitä teet?
  - a. Painan haavaa, nostan käden ylös ja kutsun lisääpua paikalle.
  - b. Annan särkylääkettä kipuun ja lasken käden sydämen tason alapuolelle.
  - c. en tiedä
5. Ensiapuna runsaasti vuotavaan haavaan on
  - a. annetaan haavan vuotaa, kunnes paikalle tulee ammattiapua
  - b. paineside
  - c. en tiedä
6. Olette seisseet kaverin kanssa lämpimällä ilmalla kuuntelemassa suosikkibändiänne, kaveri pyörtyy. Mitä teet?
  - a. En mitään, sehän vain pyörtyi.
  - b. Kohotan jalvoja ja avaan kiristävät vaatteet.
  - c. en tiedä
7. Tajuton ihminen
  - a. hengittää, mutta häntä ei saada hereille puhuttelemalla tai ravistelemalla
  - b. ei hengitä
  - c. en tiedä
8. Tajuttoman hengittävän henkilön ensiauttamiseen kuuluu:
  - a. Asettaminen kylkiasentoon, hengitysteiden avaaminen ja lisäävun kutsuminen
  - b. Painelu-puhalluselvytyksen aloittaminen viivytyksettä
  - c. en tiedä
9. Tunnistan elottoman ihmisen siitä
  - a. että hän ei hengitä, eikä vastaa puhutteluun
  - b. en löydä sykettä ranteesta
  - c. en tiedä

10. Elvytettäessä painelun ja puhallusten suhde on
- 10 painallusta ja 2 puhallusta
  - 30 painallusta ja 2 puhallusta
  - en tiedä

11. Oletko ollut antamassa ensiapua joskus? Kerro siitä lyhyesti.

Kiitos vastauksistasi :)